

Debat Una nova aportació a les llançades aquestes últimes setmanes des de les pàgines del 'Cultura/s' a l'entorn de València: la defensa de la 'tercera via'

Nació valenciana, naturalment

Manuel Lanusse Alcover, Joan Alfred Martínez i Seguí y August Monzon i Arazo són coeditors de 'Vida amunt i nacions amunt' (Universitat de València, 2008)

**MANUEL LANUSSE ALCOVER
JOAN ALFRED MARTÍNEZ I SEGUÍ
AUGUST MONZON I ARAZO**

En una data simbòlica paral·lela a la de l'11 de setembre a Catalunya, el 25 d'abril de fa dos anys es cloïa a la Facultat de Dret de València un congrés dedicat a *La qüestió nacional valenciana (1707-2007)*. Una revisió crítica, organitzat pel Grup d'Estudis sobre Personalisme i Cosmopolitisme. Amb el fi de contrarestar un ambient de desencís envers el procés de retrobament nacional dels valencians, es tractava de commemorar de manera constructiva la desfeta d'Almansa, causa directa de la supressió de l'autogovern foral del Regne de Va-

lencia. Les reflexions corresponents han sigut incorporades recentment a una publicació més àmplia, *Vida amunt i nacions amunt*. *Pensar el País Valencià en temps de globalització*, que enclou vint-i-set contribucions, tant en el camp de les ciències socials com en el de les humanitats, i vol promoure el debat obert, plural i interdisciplinar sobre la identitat valenciana. La primera part del llibre i l'apèndix

final hi aporten un marc europeu i federalista. Aquest debat ultrapassa l'àmbit estrictament valencià, en virtut de la seua imbricació amb una sèrie de punts ben rellevants, com ara l'equilibri de poders territorials a l'Estat espanyol o la necessitat de preservar la unitat lingüística catalano-valenciana per mitjans cívics, institucionals i mediàtics (reciprocitat en la recepció de les televisions autonòmiques, col·laboració lleial entre l'IEC i l'Acadèmia Valenciana de la Llengua, adhesió de la Generalitat Valenciana a l'Institut Ramon Muntaner...), i encara, per afrontar els reptes de la globalització i la crisi econòmica, la ur-

lluny de la concepció radial i centralista espanyola.

En definitiva, la resolució pendent del conflicte identitari valencià, arrossegat des de la transició a la democràcia, no és un assumpte menor més enllà dels límits traçats pels rius Sénia i Segura. Encara que, sense cap mena de dubte, la responsabilitat d'encarrilar-lo positivament cap a una via de retrobament col·lectiu ens correspon a nosaltres, els valencians. I, sobretot i en primer lloc, als valencianistes. Ja que no hi estan interessats, com ben bé ho ha mostrat l'acord sobre el nou Estatut de 2006 –aigualit i poc democratitzador, encara que tímidament neoforalista–, ni el regionalisme espanyol i folklòric de la dreta governant, ni tampoc el creixent jacobinisme de les files socialistes, que avança en detriment de plantejaments més valencianistes o fins i tot federalistes. Cal doncs una reconciliació de les diferents sensibilitats patriòtiques a l'hora de cercar una síntesi satisfactòria entre *demos* (l'element democràtic o contractual, propi de la modernitat) i *ethnos* (l'element cultural o comunitari, d'arrel premoderna).

En eixa direcció de superació de la doble dimensió ideològica i so-

constructiva davant dels estralls de la *batalla de València*, provoca da pel xoc entre el *blaverisme* anticatalanista, fortament visceral i atiat per determinats cercles madrilenys de poder, i el nacionalisme fusterià i catalanista. Aquest últim, que tant havia aportat a la modernització i democratització del País, va anar reculant a poc a poc, no sols a resultes dels embats de violència física i moral dels grups-cles blavers més agressius, sinó també per la tancada en fals de l'enfrontament civil que va ser l'Estatut de 1982 (cofegit en un clima d'escassa legitimitat democràtica) i, sobretot, per la seua pròpia orientació, molt ben expressada en aquelles dues cèlebres frases de Fuster, tan taxatives com apriorístiques: "Dir-nos valencians és la nostra manera de dir-nos catalans", i "el País Valencià serà d'esquerres o no serà". Resulta difícil imaginar un model nacionalista més impracticable; i més difícil encara és entendre com ha esdevingut en alguns ambients un dogma inamovible, més enllà de les intencions de l'escriptor de Sueca.

Entre la utopia i la tradició

Mentrestant, el valencianisme dialògic, malgrat el menysteniment al qual l'ha sotmés el nacionalisme *ortodox* fusterià, no ha deixat de conrear conceptes de la tradició política valenciana, com el foral de pacte (Francesc Eiximenis) o l'humanista de concòrdia (Joan Lluís Vives). I ha fomentat una pedagogia cívica basada en l'esperit de respecte mutu que respirà el valencianisme de la II República, pel que fa tant a l'àmbit d'adscripció nacional com a la legitimitat del pluralisme ideològic al seu si. Tot això sense renunciar gens ni miqueta a la utopia, però recuperant el valor irremplaçable de la tradició (en la línia postmoderna, per exemple, d'un Gianni Vattimo).

La proposta del valencianisme dialògic conjuga el republicanisme del contractualisme democràtic amb l'arrelament identitari, simbòlic i sentimental en la pròpia idiosincràsia històrica. Al remat, d'ací naix una *geometria variable* o pluri-funcional –que diria Denis de Rougemont–, d'encuny federal i euro-peista, com a visió de futur possible i raonable per al poble valencià, a saber: una nació política valenciana, titular d'uns drets històrics, a títol de subjecte sobirà del dret d'autodeterminació; una comunitat de llengua amb Catalunya, Balears i els altres territoris de parla catalana, amb tot el que això implica; i, per últim, la necessitat de bastir una àrea econòmica i social euromediterrània –o *llatina occidental*–, la qual, a través d'unes infraestructures adequades, convertisca la costa mediterrània occidental en porta d'entrada europea al comerç intercontinental amb Orient, i encara al diàleg intercultural, en un horitzó cosmopolita. |

Imatge d'una manifestació el 25 d'abril a València, dia en què es recorda la derrota d'Almansa a la Guerra de Successió (1707)

J.M. CENCILLO

lència. Les reflexions corresponents han sigut incorporades recentment a una publicació més àmplia, *Vida amunt i nacions amunt*. *Pensar el País Valencià en temps de globalització*, que enclou vint-i-set contribucions, tant en el camp de les ciències socials com en el de les humanitats, i vol promoure el debat obert, plural i interdisciplinar sobre la identitat valenciana. La primera part del llibre i l'apèndix

Cal reconciliar sensibilitats a l'hora de cercar una síntesi satisfactòria entre l'element democràtic o contractual i l'element cultural o comunitari

gència d'impulsar un gir geoestratègic que faça possible la vertebració de l'Eix Mediterrani, el qual, des d'Almeria fins a Lió i Milà, ha de connectar la façana oriental de la península ibèrica amb Europa,

ciològica del conflicte identitari s'inserix el valencianisme dialògic, altrament anomenat *tercera via*. Es tracta d'un plantejament sorgit a mitjan de la dècada de 1980 per a enllestir una entesa pacificadora i